

LESSTOF

Strategisch Lezen

INHOUD

INLEIDING	3
STRUCTUUR	4
INHOUD	6
TOT SLOT	14

INLEIDING

Muiswerkprogramma's zijn computerprogramma's voor het onderwijs. De programma's draaien onder Windows en zijn gebruikersvriendelijk. Het belangrijkste principe van Muiswerkprogramma's is dat een diagnostische toets de leerling stuurt naar oefenmateriaal dat aansluit bij de gemaakte fouten. De toets kan herhaald worden en eventueel leiden tot opnieuw oefenen. De begeleidingsmogelijkheden van Muiswerk komen het best tot hun recht wanneer het programma en de bestanden geïnstalleerd zijn in een netwerk. De docent heeft dan extra mogelijkheden zijn leerlingen te sturen en te volgen.

Muiswerk Strategisch Lezen is gericht op het aanleren van deelvaardigheden die nodig zijn voor een strategische leesaanpak. Het programma is bedoeld voor snelle leerlingen in het basisonderwijs, voor leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs en voor leeszwakke leerlingen in het mbo. Naast het aanleren van deelvaardigheden is het nodig in klassen- of groepsverband de deelvaardigheden te integreren en in samenhang te oefenen, bijvoorbeeld via de methode van 'Begrijpend lezen door rolwisselend leren' (IJzendoorn, 1998) of met behulp van de cursus 'Weet wat je leest' (De Boer, Hacquebord, Hofstede, Oosterloo, 1996).

De keuze voor strategisch lezen is gemaakt omdat we dit zien als een centrale vaardigheid in vrijwel elke studie én als een mogelijkheid om woordkennistekorten en problemen met technisch lezen enigszins te compenseren. Door het toepassen van strategieën leert de lezer het leesproces doelbewust te reguleren. Om zelfregulatie met betrekking tot leestaken aan te kunnen, moeten deelnemers beschikken over kennis van leesstrategieën en moeten zij deze strategieën kunnen toepassen in de juiste situaties. Resultaten van empirisch onderzoek bevestigen de veronderstelling dat leesstrategieën met succes getraind kunnen worden (Bimmel, 1999).

Leerlingen hoeven geen specifieke voorkennis te hebben voor het werken met dit programma. Enige ervaring in het werken met de muis (aanwijzen, klikken, afrollen, slepen) is wel gewenst. Ontbreekt deze ervaring, dan is een korte instructie gewenst.

STRUCTUUR

Muiswerkprogramma's vormen een oefenomgeving voor computerondersteund onderwijs. Het basisprincipe van deze programma's is dat een diagnostische toets de leerling stuurt naar oefenmateriaal dat aansluit bij de fouten die hij maakte. De toets kan herhaald worden en eventueel leiden tot opnieuw oefenen. Ook Muiswerk Strategisch Lezen is zo gestructureerd.

Het bestand Muiswerk Strategisch Lezen bestaat uit 33 oefeningen en 2 diagnostische en evaluerende toetsen. In totaal zijn in dit lesbestand 452 vragen verwerkt bij ruim 100 verschillende teksten. De stof wordt uitgelegd in 37 ingesproken uitlegschermen.

Voorbeeld van een uitlegscherm (de uitlegschermen van Strategisch Lezen worden allemaal voorgelezen).

De opbouw binnen de onderwerpen (rubrieken) is zo dat eerst deelonderwerpen behandeld worden als die er zijn en dat de laatste oefening de complete stof bestrijkt. Deze laatste oefening bevat ook steeds tips en uitgebreide feedback. De opdracht voor de leerling is om met ondersteuning daarvan net zo lang te proberen tot het juiste antwoord gevonden is.

Het pakket bestaat uit de volgende onderdelen.

- 33 oefeningen, verdeeld over acht verschillende deelonderwerpen (zie overzicht blz. 13), waarbij gebruikgemaakt wordt van meer dan 100 verschillende teksten;
- twee gelijkwaardige toetsen die zowel voor diagnose als voor evaluatie gebruikt kunnen worden;
- een uitgebreide helpfile in zogenaamd 'pdf-formaat';
- een overzichtelijke handleiding op papier.

DIAGNOSE

Muiswerk kent toetsen en oefeningen. Oefeningen beperken zich altijd tot een deel van de stof, leggen uit, laten voorbeelden zien, laten de leerling oefenen en laten hem weten wat hij goed en fout doet. Toetsen laten nooit zien of het antwoord goed was en dekken een breder deel van de stof.

De toetsen van Muiswerk kunnen een diagnose stellen. Alle onderdelen van de stof komen gelijkmatig in elke toets aan bod; veelgemaakte fouten worden als het ware uitgelokt. De foute en goede antwoorden, die gecodeerd zijn, worden opgevangen en gerubriceerd. Zo komt de diagnose tot stand. Met behulp van de diagnose wordt een oefenprogramma op maat samengesteld. Dat wil zeggen: rubrieken waarin fouten werden gemaakt, worden vertaald in oefeningen die de oefenstof uit die rubriek aanreiken en oefenen. De leerling wordt door de oefeningen heen geleid die zwakke plekken in zijn kennis opvullen. Na het oefenen kan hij opnieuw een toets doen.

Wil men effect bereiken bij het begrijpend lezen, dan moet niet alleen vaak, maar ook gevarieerd geoefend worden. Eénmaal iets uitleggen of voordoen heeft doorgaans weinig effect. De opbouw van Muiswerk Strategisch Lezen voorziet hierin. In de eerste oefeningen van een rubriek wordt de deelvaardigheid voor de eerste keer aangeboden; in de vervolgoefeningen van dezelfde rubriek worden ze – soms in andere werkvormen – herhaald. De chronologische volgorde is de meest logische. Wat in eerdere oefeningen behandeld en geoefend is, wordt in volgende oefeningen soms bekend verondersteld.

Het hoofdscherm van Strategisch Lezen. Als de leerling een diagnostische toets gedaan heeft komt de knop 'Jouw oefeningen' erbij. Hieronder zitten de oefeningen die speciaal voor deze leerling geselecteerd zijn.

Het stellen van een diagnose kan onderdrukt worden als een docent bijvoorbeeld een toets wil geven om een cijfer te bepalen, als het gaat om een evaluatieve toets dus. Dit gebeurt door de optie 'Activeer diagnose' uit te zetten (BESTAND/ INSTELLINGEN/ DIT BESTAND/ TOTAAL).

Bij elke oefening in Muiswerk Strategisch Lezen horen een of meer uitlegschermen. Deze uitlegschermen komen aan het begin tevoorschijn en kunnen tijdens het maken van de oefening geraadpleegd worden.

INHOUD

De keuze voor strategisch lezen is gemaakt omdat we dit zien als een centrale vaardigheid in vrijwel elke studie en als een mogelijkheid om een te kleine woordenschat en leesproblemen enigszins te compenseren. Door het toepassen van strategieën leert de lezer het leesproces doelbewust te reguleren. Om zelfregulatie met betrekking tot leestaken aan te kunnen, moeten deelnemers beschikken over kennis van leesstrategieën en moeten zij deze strategieën kunnen toepassen in de juiste situaties. Resultaten van empirisch onderzoek bevestigen de veronderstelling dat leesstrategieën met succes getraind kunnen worden (Bimmel, 1999).

Muiswerkprogramma's zoals Strategisch Lezen zijn gebaseerd op een structuur van rubrieken of deelonderwerpen. Bij Strategisch Lezen zijn dit de deelvaardigheden die men moet leren kennen en die vervolgens geoefend moeten worden om tot beheersing te komen. De opbouw van het programma is gebaseerd op de chronologie die gewoonlijk gevolgd wordt bij het ontwikkelen van een strategische leesaanpak. Achtereenvolgens komen aan de orde: *het voorspellen van het onderwerp van de tekst op basis van titel en illustratie(s); het gebruikmaken van de inleiding om zicht te krijgen op de inhoud van de tekst; het voorspellen van het vervolg per alinea; het adequaat leren omgaan met moeilijke woorden; het opsporen van onduidelijkheden; het stellen van vragen tijdens het lezen; het vaststellen van het onderwerp per alinea en het samenvatten.*

De afzonderlijke vaardigheden zijn geen doel op zichzelf. Er moet als het goed is een transfer plaatsvinden naar de tekstbegripaanpak bij Nederlands en de zaakvakken. Het is de bedoeling dat de docent in onderwijsleergesprekken de vaardigheden in samenhang oefent en dat hij uitlegt dat deze aanpak ook bij andere vakken goed kan werken.

Bij de toetsen en oefeningen van Muiswerk Strategisch Lezen is gebruikgemaakt van meer dan 100 verschillende teksten. Gekozen is voor teksten die geschikt en interessant kunnen zijn voor een breed publiek. Ze zijn soms overgenomen uit kranten, populaire tijdschriften en foldermateriaal, en voor een deel ook speciaal geschreven of geconstrueerd, zodat ze beter passen bij de deelvaardigheid die getraind moet worden.

De rubrieken van Muiswerk Strategisch Lezen die horen bij de aan te leren deelvaardigheden, komen in de volgende paragrafen stuk voor stuk aan bod.

ONDERWERP VOORSPELLEN

De eerste rubriek is gericht op het vergroten van de vaardigheid om het onderwerp van een tekst te voorspellen aan de hand van illustratie, titel en inleiding. Omdat de illustratie (het plaatje) vaak het meest opvalt, wordt eerst aan dit aspect aandacht besteed. Oefening A1 gaat dan ook alleen over de interpretatie van plaatjes, los van de teksten waar ze in voorkomen. Bij A2 komt de aandacht voor titels erbij en in oefening A3 moet men ook letten op de inleiding. Bij A2 en A3 moet de leerling ook steeds controleren of de voorspelling die hij koos, ook uitkomt. De laatste oefening van elke rubriek (in dit geval A3) is altijd de meest omvattende. De totale stof van het onderwerp komt hier bij elkaar. De leerling krijgt tips en uitgebreide feedback die tot doel hebben hem bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen.

Titel en plaatje

The screenshot shows a learning interface with a central window. On the left, there is a photo of people in a clothing store. Below the photo, the text reads 'Verdrietige mensen' and '[1]'. On the right, a question asks 'Kijk naar het plaatje en de titel van een tekst. Waar zal de tekst over gaan?' with three multiple-choice options: a) over winkelen, b) over verdrietige mensen, and c) over het koopgedrag van verdrietige mensen. At the bottom of the window, there are buttons for 'Geluid', 'A-Z', 'Help', and 'Stop', along with a progress indicator 'Nog 10' and a footer note 'Klik eenmaal op het juiste antwoord'.

Zoals de meeste oefeningen is A2 ook een meerkeuzeoefening. De leerling kiest het meest voor de hand liggende antwoord en krijgt feedback op zijn fouten.

INLEIDING GEBRUIKEN

Rubriek B gaat specifiek over het gebruiken van de inleiding. Niet alleen om achter het onderwerp van de hele tekst te komen, maar ook om de deelonderwerpen te voorspellen. Deze stof komt in twee meerkeuzeoefeningen aan de orde. De tweede oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Deelonderwerpen controleren

The screenshot shows a learning interface with a central window. On the left, there is a photo of a fire at night. Below the photo, the text reads 'Brand in Beuningen'. On the right, a question asks 'Lees nu de hele tekst. Klopt de voorspelling dat de volgende alinea's gaan over de gevolgen van de brand en het blussen?' with two multiple-choice options: a) ja and b) nee. A feedback box is overlaid on the bottom of the window, containing the text 'Nee, de voorspelling klopt wél. De tweede alinea gaat over de gevolgen van de brand en de derde alinea over het blussen.' and an 'Ok' button.

Oefening B2 gaat over deelonderwerpen die in de tekst behandeld worden. Er volgt direct feedback op een gekozen fout antwoord.

VERVOLG VOORSPELLEN

Het is belangrijk dat een lezer niet alleen bij het begin van het lezen probeert te voorspellen waar de tekst over gaat. Ook tijdens het lezen moet hij blijven proberen vooruit te kijken. De kans dat hij daardoor grip krijgt op de inhoud van de tekst wordt daarmee vergroot. Rubriek C

gaat over dit voorspellen tijdens het lezen, waarbij in eerste instantie aandacht wordt besteed aan de laatste zin van elke alinea, die vaak een vooruitwijzing bevat (oefening C1). Vervolgens worden ook titel en illustratie erbij gehaald (oefening C2) en in de laatste oefening ook de informatie uit de inleiding (oefening C3). De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Wat doe je vóór en tijdens het lezen?

- 1 Let op de illustratie. Zie je waar de tekst over gaat?
- 2 Let op de titel. Geeft hij aan waar de tekst over gaat?
- 3 Lees de inleiding. Welke deelonderwerpen worden genoemd?
- 4 Let op de laatste zin van elke alinea. Wat is het onderwerp van de volgende alinea?
- 5 Controleer tijdens en na het lezen of je voorspellingen uitgekomen zijn.

7
1 van 1

Geluid OK

Sanne Kat 368 Strategisch Lezen C3 Vervolg voorspellen

Uitleg scherm van oefening C3. De stof van de voorgaande oefeningen wordt nog eens herhaald en samengebracht met de nieuwe informatie.

OMGAAN MET MOEILIJKE WOORDEN

Een belangrijk onderdeel van de strategische leesaanpak is het omgaan met moeilijke woorden. Leerlingen met een beperkte woordenschat en/of problemen met technisch lezen blijven vaak 'haken' achter moeilijke woorden die ze tegenkomen, zonder te weten hoe ze met dit probleem moeten omgaan. In Muiswerk Strategisch Lezen worden drie strategieën aangereikt:

1. Goed kijken naar het woord zelf: zijn er delen die je herkent? Zie je er andere woorden in?
2. Goed kijken naar de context waarin het woord gebruikt is: bevat die aanwijzingen voor de betekenis van het woord?
3. Opzoeken in het (Muiswerk) woordenboek.

Bij de eerste strategie is het handig om iets te weten van de betekenis van Griekse en Latijnse woorddelen in ons vocabulaire. De eerste twee oefeningen reiken deze kennis aan in twee vlot te maken koppeloefeningen. De derde oefening handelt over woorden in woorden, bijvoorbeeld 'massa' in 'massaal'. In oefening D4 moet voorgaande kennis worden toegepast bij het lezen van teksten en komt ook het letten op de context erbij. Oefening D5 gaat over woorden en hun synoniemen en D6 over het afleiden van een woordbetekenis vanuit een tegenstelling. Zowel synoniemen als tegenstellingen zijn belangrijk bij het afleiden van woordbetekenissen uit de context.

Oefening D7 gaat over zoeken in het Muiswerk Woordenboek. In D8 moeten woorden uit een tekst worden opgezocht in dit woordenboek en in oefening D9 komen de drie strategieën samen aan bod. De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Oefening D2 is van het type Koppels. Links staat het woord met een of meer Latijnse of Griekse woorddelen. De betekenis moet worden aangewezen in de kolom rechts. De gekoppelde elementen staan onderaan.

ONDUIDELIJKHEID HERKENNEN

Onduidelijkheden kunnen ontstaan doordat de schrijver vage of onvolledige taaluitingen gebruikt, of doordat de lezer bepaalde woorden niet kent, dan wel een beperkte kennis van de wereld heeft. In deze rubriek alleen aandacht voor het eerste: de schrijver gebruikt vage of onvolledige taaluitingen. Aan moeilijke woorden werd in de vorige rubriek aandacht besteed, inspelen op tekorten in achtergrondkennis is via een computerprogramma niet mogelijk omdat deze kennis individueel zeer verschilt. In groepslessen waarin het strategisch lezen wordt geoefend, moet daar zo nodig wel bij stilgestaan worden. Hoewel hier dus het accent ligt op onduidelijkheden die door de schrijver veroorzaakt zijn, denken we toch dat het oefenen van dit onderdeel ertoe bijdraagt dat de leerling een mentale instelling krijgt waarbij hij zich tijdens het lezen afvraagt of alles wat hij leest wel duidelijk voor hem is.

In oefening E1 moet de leerling onduidelijkheden aanwijzen in losse zinnen. In oefening E2 in korte teksten. In oefening E3 ligt het accent op ontbrekende informatie en op moeilijke woorden die uitgelegd hadden moeten worden. De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Onduidelijkheden

Een tekst is onduidelijk als de schrijver geen antwoord geeft op vragen die tijdens het lezen bij je opkomen.
Voorbeelden:

- 1 de schrijver gebruikt vage tijdsaanduidingen zoals 'over enige tijd', 'vroeger', 'zo spoedig mogelijk'
- 2 de schrijver gebruikt vage woorden als: 'in principe', 'onder andere', 'tot op zekere hoogte'
- 3 de schrijver heeft het over 'beter' of 'mooier', maar vertelt er niet bij: beter dan wie? mooier dan wie?
- 4 de schrijver beschrijft een ontwikkeling, maar slaat soms een stap over.

17

1 van 1

Geluid OK

Sanne Kat 392 Strategisch Lezen E2 Onduidelijkheden herkennen

Dit is het uitlegscherm bij oefening E2, waaruit blijkt aan welke onduidelijkheden aandacht wordt besteed.

VRAGEN STELLEN

Door het zelf formuleren van vragen bij een tekst, krijg je greep op de inhoud. Zeker als die vragen gaan over belangrijke elementen of over de grote lijn van de tekst. Bij de oefeningen in de rubriek 'vragen stellen' wordt de leerling gestimuleerd na te denken over wat goede vragen zijn. Zijn vaardigheid in het zelf vragen stellen kan daarmee worden vergroot. In oefening F1 wordt het onderscheid uitgelegd tussen opzoekvragen waarvan het antwoord letterlijk in de tekst staat en denkvragen waarbij de lezer moet nadenken om het antwoord te vinden. Oefening F2 gaat over het onderscheid tussen goede en slechte vragen. In F3 en F4 wordt het vragen beoordelen verder geoefend. De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Goede en slechte vragen

Neem de trein

[1] De mobiliteit van de Nederlandse bevolking is in de laatste jaren enorm toegenomen. We reizen wat af naar ons werk en terug, naar familie en vrienden in het hele land

Lees de tekst. Vraag bij alinea 1: Is de mobiliteit van de Nederlandse bevolking de laatste jaren toegenomen? Wat voor vraag is dit?

a) een goede vraag
b) een slechte vraag

Nog 14

Geluid A-Z Help Stop

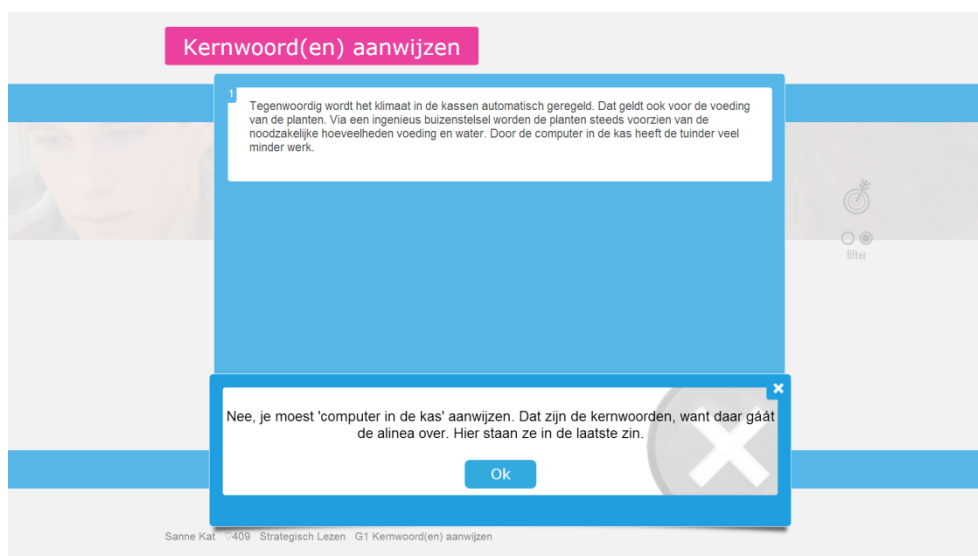
Klik eenmaal op het juiste antwoord

Sanne Kat 401 Strategisch Lezen F2 Goede en slechte vragen

Oefening F2 gaat over goede en slechte vragen. Eerst moet de leerling een gepresenteerde vraag beoordelen als goed of slecht en daarna moet hij aangeven waaróm de vraag niet goed is.

ONDERWERP AANDUIDEN

De eerste stap bij het samenvatten van een tekst is: proberen aan te geven waar de tekst over gaat, wat het onderwerp is. Dat is aan de orde bij de complete tekst, maar ook bij elke afzonderlijke alinea. In Muiswerk Strategisch Lezen is aan dit onderdeel een hele rubriek gewijd, omdat de ervaring leert dat leerlingen dit moeilijk vinden. Begonnen wordt met het herkennen en aanwijzen van kernwoorden in zinnen (oefening G1). Vervolgens komen kernwoorden in kleine teksten aan bod in oefening G2. Dan (opnieuw) het onderwerp als titel van de tekst (oefening G3). G4 gaat over het gebruiken van de inleiding om verderop in de tekst de deelonderwerpen te onderscheiden en G5 gaat over de onderwerpen van afzonderlijke alinea's. De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Oefening G1 gaat over kernwoorden in korte alinea's. De leerling moet het kernwoord of de kernwoorden aanwijzen en krijgt feedback op fouten.

SAMENVATTEN

Bij studerend lezen is een belangrijke activiteit op macroniveau het kunnen samenvatten van (delen van) de tekst. In de rubriek Samenvatten van Muiswerk Strategisch Lezen leren leerlingen eerst samenvattingen in teksten herkennen. Dat begint met samenvattingen in kleine alinea's (oefening H1). Oefening H2 gaat over het herkennen van enerzijds de samenvatting en anderzijds de uitwerking van de samenvatting in een of meer zinnen of alinea's. In oefening H3 is van de meeste teksten het onderwerp gegeven en moet de leerling aangeven 'wat over dat onderwerp gezegd wordt'; de samenvatting dus. In oefening H4 moet de leerling zowel het onderwerp als de samenvatting aangeven. De laatste oefening bevat weer tips en feedback die tot doel hebben de leerling bij het juiste antwoord op de vraag te laten uitkomen. Het is daardoor niet mogelijk om snel door de vragen heen te klikken.

Samenvatten

Samenvatten gaat in twee stappen:

- 1 Bedenk wat het onderwerp van de tekst is.
- 2 Bedenk wat er óver dat onderwerp gezegd wordt.

Zie je een zin waar de belangrijkste informatie over het onderwerp in staat? Dan ben je klaar.

Is die zin er niet, dan moet je hem zelf samenstellen.

30

1 van 1

Geluid OK

Sanne Kat 417 Strategisch Lezen H3 Onderwerp aankleden

Dit is het uitlegsscherm bij oefening H3 - Onderwerp aankleden.

TOETSEN

De toetsen in een Muiswerkprogramma zijn een afspiegeling van de inhoud, in dit geval van de thema's of rubrieken die aan de orde komen. De toetsen worden zowel voor diagnose als voor evaluatie gebruikt. U kunt zelf instellen of oefenprogramma's voor de groep leerlingen worden gegenereerd. Bij een evaluatie kan het genereren achterwege blijven (BESTAND/INSTELLINGEN/ BESTAND). De toetsen Strategisch Lezen 1 en 2 bevatten elk 36 meerkeuzevragen waarin alle rubrieken van het bestand aan de orde komen. Het zijn dus gelijkwaardige toetsen, die desgewenst op verschillende momenten afgenomen kunnen worden.

OVERZICHT OEFENINGEN EN TOETSEN

Het bestand Strategisch Lezen bevat 32 oefeningen en 2 toetsen. De oefeningen zijn op de volgende manier verdeeld over de rubrieken. Ze staan binnen de rubriek op volgorde van niveau. De vorm van elke oefening staat in de volgende kolom. Daarachter staan het aantal uitlegsschermen en het aantal opgaven.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
Z Alles	1 Strategisch lezen A - TOETS	Meerkeuze	1	36
Z Alles	2 Strategisch lezen B - TOETS	Meerkeuze	1	36
A onderwerp voorspellen	1 Voorspellen bij plaatjes	Meerkeuze	1	12
	2 Titel en plaatje	Meerkeuze	1	10
	3 Titel, plaatje en inleiding	Meerkeuze	1	12
B inleiding gebruiken	1 Inleiding en deelonderwerpen	Meerkeuze	1	10
	2 Deelonderwerpen controleren	Meerkeuze	1	10
C vervolg voorspellen	1 De laatste zin	Meerkeuze	1	10
	2 Titel, plaatje en laatste zin	Meerkeuze	1	10
	3 Vervolg voorspellen	Meerkeuze	1	10
D moeilijke woorden	1 Betekenis herkennen 1	Koppels	1	12
	2 Betekenis herkennen 2	Koppels	1	15
	3 Betekenis herkennen 3	Koppels	1	15
	4 Betekenis afleiden	Meerkeuze	1	12
	5 Woord en synoniem	Koppels	1	15
	6 Tegenstelling en woord	Koppels	1	15
	7 Het digitale woordenboek	Meerkeuze	1	14
	8 Betekenis opzoeken	Meerkeuze	1	10
	9 Omgaan met moeilijke woorden	Meerkeuze	1	10
E onduidelijkheid herkennen	1 Onduidelijkheid aanwijzen	Wijs aan in zin	1	10
	2 Onduidelijkheden herkennen	Meerkeuze	1	10
	3 Ontbrekende informatie	Meerkeuze	1	10
F vragen stellen	1 Opzoekvragen en denkvragen	Meerkeuze	1	10
	2 Goede en slechte vragen	Meerkeuze	2	14
	3 Vragen stellen 1	Meerkeuze	1	12
	4 Vragen stellen 2	Meerkeuze	1	10
G onderwerp aanduiden	1 Kernwoord(en) aanwijzen	Wijs aan in zin	1	8
	2 Kernwoorden zoeken	Meerkeuze	1	10
	3 Onderwerp als titel	Meerkeuze	1	8
	4 Inleiding gebruiken	Meerkeuze	1	8
	5 Onderwerpen van alinea's	Meerkeuze	1	11
H samenvatten	1 Samenvatting aanwijzen	Wijs aan in zin	2	8
	2 Samenvatting en uitwerking	Meerkeuze	1	8
	3 Onderwerp aankleden	Meerkeuze	1	12
	4 Samenvattingen	Meerkeuze	1	14

TOT SLOT

TRAINING IN DE GROEP

Het aanleren van deelvaardigheden is naar onze mening niet voldoende om leerlingen te leren bij begrijpend lezen adequaat de juiste strategieën toe te passen. De aangeleerde vaardigheden moeten in samenhang en liefst in kleine groepen geoefend worden. U kunt daarvoor de methode van IJsendoorn (1998) gebruiken, getiteld '*Begrijpend lezen door rolwisselend leren*'. Bij deze methodes doet de docent voor hoe hij bij het lezen van een tekst te werk gaat. Hij draagt vervolgens zijn werkwijze stap voor stap over aan de leerlingen. De deelvaardigheden die in deze methode moeten worden toegepast komen grotendeels overeen met de deelvaardigheden die in Muiswerk Strategisch Lezen behandeld worden. Het aantal groepsessies kan daardoor beperkt worden. Ook de cursus '*Weet wat je leest*' (De Boer, Hacquebord, Hofstede, Oosterloo, 1996) sluit inhoudelijk aan bij de opzet van Strategisch Lezen.

Zie verder ook de sectie DIDACTIEK

LITERATUUR

Bimmel, P. (1999) en Oostdam, R., *Strategietraining en leesvaardigheid. Theorie en praktijk in balans*. Levende Talen, 543, p. 556 t/m 564.

Boer, J. de, H. Hacquebord, D. Hofstede, A. Oosterloo (1996). *Weet wat je leest!* Groningen: Wolters-Noordhoff.

Hacquebord, H. (1989). *Tekstbegrip van Turkse en Nederlandse leerlingen in het voortgezet onderwijs*. *Studies over taalgebruik* 6. (Diss. RUG). Dordrecht: Foris.

IJzendoorn, T. van (1998). *Begrijpend lezen door rolwisselend leren*. Lisse: Swets en Zeitlinger.